

ÇOCUK VE ERGENDE AKTARIM ODAKLI PSİKOTERAPİ

117.

BÖLÜM

Ezgi ŞEN DEMİRDÖĞEN¹
Mesut YAVUZ²

AKTARIM - KARŞI AKTARIM

Aktarım (transferans) ve karşı aktarım (kontr-transferans) psikanalizin ana kavramlarındandır. Aktarım, hastanın bilinç dışı dürtü ve arzularının, terapistin düşünce, tutum, davranışları ile etkileşim sonucu terapötik süreçte canlanmasıdır. Aktarım süreci hastanın ilk dönem deneyimleri sonucu geliştirdiği nesne ilişkileri bağlamında şekillenmektedir (1). Karşı aktarım ise, hasta ve terapistin nesne ilişkilerinden kaynaklanan bilinç dışı süreçler ışığında, terapistin hastanın, düşünce, tutum, davranışlarına karşı terapötik süreçte geliştirdiği aktarım tepkilerini ifade etmektedir. Aktarım ve karşı aktarım tepkileri, hastanın ruhsal çatışmalarının ve davranış sorunlarının kaynaklandığı bilinç dışı süreçleri anlamakta önemli veriler sağlayabilmektedir (2).

Aktarım süreçlerinin özellikleri dikkate alındığında (3):

1. Aktarım spontan olarak ortaya çıkmaktadır, büyük ölçüde bilinç dışıdır ve kişi genellikle aktarımın kaynağının farkında değildir.
2. Duygu ve dürtülerin aktarıldığı kişi (terapist), bu duygu ve dürtülerin ana kaynağını temsil etmekten ziyade, hastanın geçmişinden getirdiği nesne ilişkilerinin içselleştirilmiş süreçlerinin aynası olmaktadır.
3. Terapötik süreçte görülen aktarım tepkilerinde, nicelik olarak gerçek hayat deneyimlerine göre çok daha şiddetli duygular aktarılır.

4. Dinamik bir süreçtir, zamanla değişebilir. Terapist, terapötik süreçte hastanın karmaşık ve çok sayıda önemli nesne ilişkilerinin aynası olmaktadır.

Bilinç dışı süreçler ve çatışmalar, mesajları serbest çağrışım, rüyalar, hayaller, fanteziler, unutmalar, dil sürçmeleri vb. sansür mekanizmasının gevşediği alanlarda daha net olarak keşfedilebilmektedir. Terapi ilerledikçe, hastanın bilinç dışı süreçlerden kaynaklanan dürtü ve duyguları git-tikçe artan bir şekilde terapistte odaklanır, ruhsal belirtiler hastanın terapistle olan ilişkisinin temel malzemesini oluşturmaya başlar (4). Aktarım kavramı doğası gereği, erken dönem yaşantılarından kaynağını alan nesne ilişkilerinin terapötik süreçteki yansımalarını ifade ettiği için terapötik süreçte olumlu (pozitif) ve olumsuz (negatif) aktarım olarak ortaya çıkabilir. Olumlu aktarım sevgi, bağlılık, idealleştirme, minnettarlık olarak; olumsuz aktarım ise öfke, saldırganlık, soğukluk, nefret, kaygı şeklinde terapistin karşısına çıkabilir (1,5,6). Aktarım odaklı terapi tekniği, aktarım ve karşı aktarım tepkilerinin anlamını ve kaynağını analiz etmeyi, ek olarak ruhsal belirtiler ve de kişilik örgütlenmesi ile ilişkisine dair farkındalık kazandırmayı içermektedir (7).

Aktarım ve karşı aktarım kavramları ve terapötik süreçlere etkilerini daha iyi kavramak için nesne ilişkileri kuramlarından bahsedilmesi faydalı olacaktır.

¹ Uzman Doktor, Şişli Hamidiye Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çocuk Psikiyatri Kliniği, drezgisen@gmail.com
ORCID iD: 0000-0003-0120-6652

² Doktor öğretim üyesi, İstanbul Cerrahpaşa Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları AD
mesutyavuzdr@gmail.com ORCID iD: 0000-0002-8957-6510

ve id; ideal ve gerçek kendilik ile ideal ve gerçek nesne arasında etkileşimler ve dönemsel saplanmaların, aktarım ve karşı aktarım üzerine etkileri ve terapötik müdahale yöntemleri AOT'nin ana odak noktalarıdır (18,40). Bu bölümde, bu tekniğin çocuk ve ergen terapisine katkısına dair bilgiler sunulmuştur. Bu konuda çocuklar ve ergenler üzerinde ülkemizde yapılacak takip araştırmaları bilgilerimize katkıda bulunabilir.

KAYNAKÇA

1. Freud, S. The dynamics of transference. In The standard edition of the complete psychological works of Sigmund Freud, Volume XII (1911-1913): The case of Schreber, papers on technique and other works, 1958:97-108.
2. Suszek, H.; Wegner, E.; and Maliszewski, N. Transference and its usefulness in psychotherapy in the light of empirical evidence. *Roczniki Psychologiczne* 2015; 18(3): 363-380.
3. Waska, R. Using countertransference: Analytic contact, projective identification, and transference phantasy states. *American Journal of Psychotherapy* 2008; 62(4): 333-351.
4. Strachey, J. The nature of the therapeutic action of psycho-analysis. *International Journal of Psycho-Analysis* 1934; 15: 127-159.
5. McAuley, M. J. Transference, countertransference and mentoring: The ghost in the process. *British Journal of Guidance and Counselling* 2003; 31(1): 11-23.
6. O'Brien, J. Mentoring as change agency-a psychodynamic approach. *Counselling-Rugby* 1995; 6: 51-59.
7. Levy, K. N.; and Scala, J. (2012). Transference, transference interpretations, and transference-focused psychotherapies. *Psychotherapy* 2012; 49(3): 391-403.
8. Segal, H. Introduction to the work of Melanie Klein. London: Routledge; 2018.
9. Glover, E. Examination of the Klein system of child psychology. *The Psychoanalytic Study of The Child* 1945; 1(1): 75-118.
10. Klein, M. The origins of transference in the writings of Melanie Klein. London: Hogart Press; 1952.
11. Steiner, J. The equilibrium between the paranoid-schizoid and the depressive positions. In *Clinical lectures on Klein and Bion*. London: Routledge; 2014.
12. Segal, H. Chapter 3: The Klein-Bion Model. In *Models of the mind: Their relationship to clinical work*, 1985: 35-47.
13. Buckley, P. Essential papers on object relations. New York: NYU Press; 1986.
14. Kernberg, O. F. Object relations, affects, and drives: Toward a new synthesis. *Psychoanalytic Inquiry* 2001; 21(5): 604-619.
15. Winnicott, D. W. Primary maternal preoccupation. The maternal lineage: identification, desire, and transgenerational issues, 1956; 59-66.
16. DiBenedetto, A. Sublimation in the light of the work of Bion and Matte Blanco: Sublimation as the art of "transformation" and "formalization". *Rivista di Psicoanalisi* 1993; 39(1): 63-79.
17. Gargiulo, G. J. Sublimation: Winnicottian reflections. *Psychoanalytic Review* 1992; 79(3): 327-340.
18. Kernberg, O. Aggressivity, Narcissism, and self-destructiveness in the psychotherapeutic relationship: New developments in the psychopathology and psychotherapy of severe personality disorders. New Haven: Yale University Press; 2008.
19. Christopher, J. C.; Bickhard, M. H.; and Lambeth, G. S. Otto Kernberg's object relations theory: a metapsychological critique. *Theory & Psychology* 2001; 11(5): 687-711.
20. Sandler, P. C. The apprehension of psychic reality: extensions of Bion's theory of alpha-function. *International Journal of Psycho-Analysis* 1997; 78: 43-52.
21. Segal, H. Phantasy and reality. *International Journal of Psycho-Analysis* 1994; 75: 395-401.
22. Kernberg, O. F. *Borderline conditions and pathological narcissism*. Maryland: Rowman & Littlefield; 1985.
23. Heiserman, A.; and Cook, H. Narcissism, affect, and gender: An empirical examination of Kernberg's and Kohut's theories of narcissism. *Psychoanalytic Psychology* 1998; 15(1): 74-92.
24. Ganzarain, R. Introduction to object relations group psychotherapy. *International Journal of Group Psychotherapy* 1992; 42(2): 205-223.
25. Winnicott, D. W. Ego distortion in terms of true and false self. In *The Person Who Is Me*. London: Routledge; 2018: 7-22.
26. Kernberg, O. F. *Severe personality disorders: Psychotherapeutic strategies*. New Haven: Yale University Press; 1993.
27. Levy, K. N.; Meehan, K. B.; Kelly, K. M.; Reynoso, J. S.; Weber, M.; Clarkin, J. F.; and Kernberg, O. F. Change in attachment patterns and reflective function in a randomized control trial of transference-focused psychotherapy for borderline personality disorder. *Journal of Consulting and Clinical Psychology* 2006; 74(6): 1027-1040.
28. Doering, S.; Hörz, S.; Rentrop, M.; Fischer-Kern, M.; Schuster, P.; Benecke, C.; and Buchheim, P. Transference-focused psychotherapy v. treatment by community psychotherapists for borderline personality disorder: randomised controlled trial. *The British Journal of Psychiatry* 2010; 196(5): 389-395.
29. Kernberg, O. F.; Yeomans, F. E.; Clarkin, J. F.; and Levy, K. N. Transference-focused psychotherapy: Overview and update. *The International Journal of Psychoanalysis* 2008; 89(3): 601-620.
30. Critchfield, K. L.; Levy, K. N.; Clarkin, J. F.; and Kernberg, O. F. The relational context of aggression in borderline personality disorder: Using adult attachment style to predict forms of hostility. *Journal of Clinical Psychology* 2008; 64(1): 67-82.
31. Klein, M. The psychoanalytic play technique. *American Journal of Orthopsychiatry* 1955; 25(2): 223.
32. Subotnik, L. Transference in client-centered play therapy. *Psychology: A Journal of Human Behavior* 1966; 3(1): 2-17.
33. Pick, I.; and Segal, H. Melanie Klein's contribution to child analysis: Theory and technique. *Child Analysis and Therapy* 1978; 1: 427-438.

34. Klein, M. The psychoanalysis of children. New York: De-lacorte Press/Seymour Lawrence; 1975
35. Novick, K. K.; and Novick, J. Postoedipal transformations: Latency, adolescence, and pathogenesis. *Journal of the American Psychoanalytic Association* 1994; 42(1): 143-169.
36. Simon, W.; and Gagnon, J. Psychosexual development. *Society* 1998; 35(2): 60-67.
37. Stambler, M. J. 100 years of adolescence and its prehistory from cave to computer. *The Psychoanalytic Study of the Child* 2017; 70(1): 22-39.
38. Knight, Z. G. A proposed model of psychodynamic psychotherapy linked to Erik Erikson's eight stages of psychosocial development. *Clinical Psychology & Psychotherapy* 2017; 24(5): 1047-1058.
39. Normandin, L.; Ensink, K.; and Kernberg, O. F. Transference-focused psychotherapy for borderline adolescents: a neurobiologically informed psychodynamic psychotherapy. *Journal of Infant, Child, and Adolescent Psychotherapy* 2015; 14(1): 98-110.
40. Kernberg, O. F. The diagnosis of narcissistic and antisocial pathology in adolescence. *Adolescent Psychiatry* 1998; 22(1): 169-186.
41. Klein, M. Haset ve şükran (O. Koçak, Y. Erten, çev.). İstanbul: Metis Yayıncılık; 2014.
42. Kernberg, O. F. Aggression in personality disorders and perversions. New Haven: Yale University Press; 1992.
43. Clarkin, J. F.; and Kernberg, O. F. Transference-focused psychotherapy for borderline personality disorder: a clinical guide. Washington: American Psychiatric Publishing; 2015.